



Ге Григорій Миколайович (псевд. — Григ. Лядава; 25. 01 (06. 02). 1830, м. Воронеж, Росія — 01(14). 11. 1911, Миколаїв) — громадський діяч, краєзнавець, письменник. Походив із дворян Полтав. губ. Брат [Миколи Ге](#), батько [Григорія Ге](#). Закін. 2-у київ. гімназію (1846) та Школу гвардій. прапорщиків і кавалерій. юнкерів (С.-Петербург, 1849), де працював від 1854, після військ. служби у лейб-гвардії Гроднен. гусар. полку. 1855 успадкував родин. маєток в Україні й відпустив на волю кріпаків. Набутий під час військ. служби фаховий досвід виклав у посібнику «Выездка верховой лошади» (С.-Петербург, 1856). Вийшов у відставку 1856. Після селян. реформи 1861 — мировий посередник в Ушиц. пов. Поділ. губ. Від 1865 служив у структурі акциз. відомства, від 1870 — надвір. радник. Мешкав у Херсоні. 1871 ініціював створення, 1872 став одним із засн. і перших дир. Херсон. громад. б-ки (нині Херсон. обл. універсал. наук. б-ка). 1879 оселився у Миколаєві,

де 1880 обраний гласним міської думи (переобраний 1884). Заявляв про необхідність впровадження конституц. засад у Рос. імперії. Влітку 1887 виїхав до С.-Петербурга, однак наступ. року повернувся, оскільки був висунутий колегами-думцями на посаду микол. міського секр. (незважаючи на репутацію вкрай неблагонадійного, виконував ці обов'язки до 1906). У 1881 брав участь у заснуванні Микол. заг.-доступ. громад. б-ки з безплат. читальнею; 1890 організував місц. артист. гурток, в. о. його голови, сприяв популяризації театр. і муз. мистецтва, оприлюднив трактат «О драматическом искусстве». У романі «Софья Малич» (С.-Петербург, 1888) висвітлив проблеми життя євреїв Пд. України. Писав п'єси з проз. і віршов. текстами рос. та укр. мовами, зокрема «Жена» (Хн., 1868), «Каникулы» (О., 1871), «Шквал» // «Театрал», 1895, № 42. За мотивами поеми Т. Шевченка «Катерина» створив оперу-одноактівку «Ганнуся» (Хн., 1870). Досліджував історію насел. Побужжя та Нижнього Подніпров'я 18-19 ст. Автор «Исторического очерка столетнего существования города Николаева при устье Ингула (1790-1890)» (Н., 1890); ст. «Выдержки из записок мирового посредника» // «Основа», 1862, № 1-2, «Воспоминания о Н. Н. Ге как материал для его биографии» // «Артист», 1894, № 43-44. Зазнавав цензур. утисків.

Рекомендована література

1. Топоров А. М. Летописец города Николаева // Юж. правда. 1961, 2 дек.;
2. Николаевцы 1789-1999: Энциклопедический словарь. Николаев, 1999.

[П. Г. Усенко](#)

Бібліографічний опис:

Ге Григорій Миколайович / П. Г. Усенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25526>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).